

Det ekologiska läget - 2012

Areal och bönder

År 2011

- sökte drygt 11 000 bönder ersättning för ekologisk produktion. Hälften av dem certifierar sin produktion.
- var 365 000 hektar certifierad ekologisk åkermark och 100 000 hektar certifierad ekologisk betesmark. De 465 000 hektaren motsvarar ca 15 % av Sveriges åkerareal.

Trenden är att

- antalet ekobrukare minskar sedan flera år
- arealen ökar något
- utvecklingen går mot större och mer specialiserade företag
- fler lägger om av ekonomiska skäl. Andra viktiga skäl är att slippa bekämpningsmedel och att man har intresse för produktionen.

Politiska mål

Inom landsbygdsprogrammet finns mål att 20 % av jordbruksmarken ska odlas ekologiskt till år 2013. Regeringen har tidigare satt upp ett mål om att 25 % av den offentliga konsumtionen ska vara ekologisk till 2010. Det har inte förnyats.

Utredning pågår om nya produktionsmål och ny ersättning till ekologisk produktion.

Marknaden för ekologiska livsmedel

Marknaden för ekologiska livsmedel har vuxit stadigt de senaste 10 åren i Sverige. Trenden är liknande i många länder. Svenska försäljningen ökade med drygt 10 % 2011 och är nu värd 9,2 miljarder.

Av det står:

- detaljhandeln för 5 miljarder (ICA och Coop 2 miljarder vardera),
- offentlig sektor för 1,35 miljarder
- systemet för dryga 1 miljard

Försäljningen inom offentlig sektor och Systembolaget ökade med dryga 30 % 2011.

År 2010 producerades:

- 260 000 ton ekologisk mjölk av 38 000 mjölkkor (+14%, 2009)
- 13 300 ton ekologiska ägg (+22 %, 2009) av 742 000 värphöns
- 1600 ton ekologiskt griskött av 20 000 ekologiska slaktsvin
- cirka 3000 ton ekologiska morötter på 125 hektar

Räknar man på ett genomsnittligt KRAV-tillägg på 1,30 kr/kg för mjölken så motsvarade detta cirka 340 miljoner kronor i merbetalning till KRAV-producenterna, jämfört med samma volym konventionell mjölk. För ägg motsvarar detta en merbetalning till KRAV-

äggproducenterna på 110 miljoner kronor. För griskött motsvarar det en merbetalning på 16 miljoner kronor. (Källa Ekoweb)

Bristen på spannmål är stor. Vi importerar ca 20 % sedan 3 år tillbaka. Bristen på proteinfoder är ännu större. En ekologisk ko äter i genomsnitt mer soja än en konventionell. Sojan importeras mestadels från Italien. Hela 90 % av den ekologiska arealen används för djurfoderproduktion.

Det är överskott på mjölk. Produktutveckling inom Arla kommer troligen svälja överskottet inom några år. Merbetalningen på ekologisk mjölk har minskat rejält, från 1.50 till 1 kr/litern. Efterfrågan i dagligvaruhandeln sjunker.

För drygt ett år sedan var det överskott på ägg. Merbetalningen gick ner. Export till Tyskland svalde stor del av överskottet. Nu har inhemska marknaden vuxit i kapp och exporten har troligen minskat kraftigt. Merbetalningen är kvar på samma nivå. (Personligt meddelande Åsa Odelros)

Köttmarknaden växer stadigt men ganska långsamt. Det råder ingen brist på djur, snarare är det ett lite överskott på gris och många nöt och lamm slaktas fortfarande konventionellt. Slaktkyckling finns i lagom mängd för att förse marknaden. Merbetalningen på gris har hållit i sig. För nöt och lamm varierar merbetalningen stort. (Personligt meddelande Dirk van der Krogt, svenskt butikskött)

Sammanfattningsvis råder en fortsatt tillväxt på marknaden, en tydlig prispress pågår och det är ingen brist på ekoråvara förutom på foder (spannmål och proteinfoder).

Ekologiskt är inte en liten del i svensk livsmedelsproduktion. Preliminära beräkningar av produktionsvärdet (försäljningsintäkten) visar att ekologiska produktionen (mätt i kronor) är större än både konventionell nöt- och grisproduktion. Mervärdet från ekoproduktionen är större än hela kycklingbranschen. (Personligt meddelande Lars Jonasson)

Vad gör Ekologiska Lantbrukarna idag?

Ekologiska Lantbrukarna för de ekologiska lantbrukarnas talan i jordbrukspolitiska frågor (t ex om ersättningen till ekologisk produktion) och i arbete med utformning och tolkning av lagar och regelverk som rör ekologisk produktion. Vårt marknadsarbete kompletterar marknadsinsatserna från andra aktörer. Här pågår en nyrekrytering. Vi arbetar tillsammans med forskare, universitet och högskolor för att stimulera forskningsinsatser och ömsesidig kontakt mellan lantbrukare och forskare.

Vi driver för närvarande projekt inom fyra områden: "Samverkan mellan lantbrukare för ökad ekologisk produktion", "Mer närproducerat ekologiskt foder", "Klimatplattformen", den senare att på olika sätt utveckla klimatanpassade metoder och teknik på gårdsnivå och "Företagsutveckling med ekologisk inriktning". Samtliga projektarbeten involverar lantbrukare från våra medlemsled. Vi bedriver projektarbetena tillsammans med eller i nära samarbete med andra lantbruksorganisationer som exempelvis LRF och Svensk Mjölk.

Vi använder oss av våra informationskanaler tidningen Ekologiskt lantbruk, Veckans ekolantbruk och vår hemsida www.ekolantbruk.se för att berätta om senaste nytt inom ekoproduktionen och vad vi arbetar med. Sedan ett år är vi också aktiva i de sociala medierna (Facebook och Twitter). Under 2012 har vi utvecklat två nya delar på webben som kallas "Bonden och klimatet" och "Samverkan mellan bönder". Vi driver också ett större projekt för att öka andelen närproducerat foder. Under 2012 har vi synts och hörts mer i externa media.

Föreningen består av 21 distrikt varav 17 är mer eller mindre aktiva. Fyra distrikt är vilande. De senaste två åren har aktiviteterna i distrikten ökat.